

Univerzita Karlova

Přírodovědecká fakulta

Študijný program: Geografie

Študijný odbor: Geografie a kartografie



Matúš Béber

Analýza volebného správania maďarskej menšiny v Slovenských parlamentných
voľbách 2023

Analýza volebního chování maďarské menšiny ve slovenských parlamentních volbách
2023

Analysis of the voting behaviour of the Hungarian minority in the 2023 Slovak
parliamentary elections

Bakalárska práca

Vedúci práce: RNDr. Libor Jelen, Ph.D

Praha, 2024

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem závěrečnou práci zpracoval/a samostatně a že jsem uvedl všechny použité informační zdroje a literaturu. Tato práce ani její podstatná část nebyla předložena k získání jiného nebo stejného akademického titulu.

V Praze 26.04.2024



.....

Matúš Béber

maďarskej národnosti (0,933). Tento faktor má štatistickú významnosť na hodnote 0,000 a neštandardizovaný koeficient B ukazuje, že ak podiel osôb maďarskej národnosti v obci stúpne o 1 percentuálny bod, tak podpora strany Aliancia stúpne o 0,752 %. Tieto výsledky potvrdzujú a dopĺňajú trendy, ktoré možno vidieť na korelograme (Graf 3), že ide o priamu závislosť. S rastúcim zastúpením obyvateľstva maďarskej národnosti v obci rastie aj volebný zisk strany Aliancia.

Ostatné nezávislé premenné, ktoré vyšli štatisticky významne majú všetky na závislú premennú oveľa menší efekt. Prirodzene má druhý najväčší kladný efekt (0,056) podiel osôb kalvínskeho vierovyznania, a to tiež pri signifikantnosti 0,000. Ide o slabý kladný vzťah, ktorý možno interpretovať tak, že ak podiel kalvínskeho obyvateľstva v obci stúpne o 1 percentuálny bod, tak volebná podpora strany Aliancia stúpne o 0,114 %. Opäť ide o priamu závislosť. Ďalším faktorom u ktorého možno jasne potvrdiť štatistickú významnosť je nezamestnanosť so signifikantnosťou presne na úrovni 0,01. Tento faktor má na závislú premennú veľmi slabý negatívny efekt, ide teda o nepriamu závislosť, kde štandardizovaný Beta koeficient dosahuje hodnotu 0,015. Na základe neštandardizovaného koeficientu B, možno povedať, že ak nezamestnanosť v obci stúpne o 1 percentuálny bod, tak volebná podpora Aliancie klesne o 0,189 %.

Tabuľka 1: Výsledky regresnej analýzy

Nezávislá premenná	Štandardizovaný Beta koeficient	Sig.
Podiel osôb maďarskej národnosti	,933	,000
Volebná účasť	,015	,268
Nezamestnanosť	-,034	,010
Podiel vysokoškolsky vzdelaných ľudí	-,032	,032
Vzdialenosť od Bratislavy	,029	,011
Hustota zaľudnenia	-,009	,381
Podiel osôb kalvínskeho vierovyznania	,056	,000
Podiel osôb v postproduktívnom veku	,009	,407
Adjusted R ²	,918	

Zdroj: SODB, 2021a; Štatistický úrad, 2023; vytvorené autorom

Štatistická významnosť ostatných nezávislých premenných vyšla viac ako hodnota 0,01, ktorá je väčšinou považovaná za hranicu štatistickej významnosti. Ak by sa však táto hranica posunula na 0,05 (niekedy tiež považovaná za hranicu štatistickej významnosti), tak by boli štatisticky významné aj ďalšie dve premenné. Konkrétne ide o vzdialenosť od Bratislavy (sig. 0,011) a podiel vysokoškolsky vzdelaných osôb (sig 0,032). Štandardizovaný Beta koeficient pre tento vzdialenosť od Bratislavy je 0,029; čo poukazuje na veľmi slabú pozitívnu závislosť. Ak vzdialenosť od Bratislavy stúpne o jednu jednotku, v tomto prípade o 1 kilometer, tak volebná podpora Aliancie vzrastie o 0,007 % (neštandardizovaný koeficient B). Pre lepšiu interpretáciu možno povedať, že na každých 100 km od Bratislavy stúpne volebná podpora Aliancie o takmer trištvrté percenta (0,7 %). Pri podiele vysokoškolsky vzdelaných osôb má štandardizovaný koeficient Beta hodnotu -0,032, čo poukazuje na veľmi slabú nepriamu závislosť medzi premennými. Ak stúpne podiel vysokoškolsky vzdelaných osôb v obci o 1 %, tak volebná podpora strany Aliancia klesne o -0,147 % (neštandardizovaný koeficient B).

Ostatné premenné, konkrétne volebná účasť, podiel osôb v postproduktívnom veku a hustota zaľudnenia z modelu nevyšli ako štatisticky významné, preto možno konštatovať že ich vplyv na volebnú podporu strany Aliancia je zanedbateľný. Tieto premenné teda na volebný zisk Aliancie nemajú žiadny štatisticky významný vplyv. Po tom čo boli objasnené faktory volebnej podpory strany Aliancia sa nasledujúca analytická časť venuje identifikácii vzťahov medzi volebnými výsledkami jednotlivých strán v skúmanom území.

V priloženej Tabuľke 6 na konci kapitoly, možno vidieť hodnoty korelácií volebných výsledkov jednotlivých politických subjektov v skúmanom území. Treba však opäť zdôrazniť že ide iba o korelácie v skúmanom území, preto môžu byť na celoslovenskej úrovni hodnoty korelácií medzi stranami výrazne odlišné. V Tabuľke 6 je takisto vyznačených vrchných 10 %, teda najsilnejších kladných korelácií a tiež spodných 10 %, teda najsilnejších záporných korelácií. Základnú popisnú štatistiku korelovaných premenných, teda volebných ziskov jednotlivých strán možno nájsť v Prílohe 3.

Volebné výsledky strany Aliancia ukazujú najvyššiu pozitívnu mieru korelácie s volebnými výsledkami Maďarského fóra a stranou Modrí, Most-Híd. Aliancia mala mieru korelácie volebnej podpory s MF o hodnote 0,189 a so stranou Modrí, Most-Híd ešte vyššiu, o hodnote 0,250. V oboch prípadoch ide o kladnú, no slabú, respektíve veľmi slabú koreláciu. S výnimkou strany Piráti vyšli korelácie medzi stranou Aliancia a všetkými ostatnými stranami štatisticky

významné. Najvyššiu negatívnu mieru korelácie vykazujú volebné výsledky Aliancie so stranami SMER-SD (-0,718) a HLAS-SD (-0,746). Takisto silnú až stredne silnú negatívnu koreláciu volebných výsledkov má strana Aliancia so stranami SNS (-0,638), REPUBLIKA (-0,566), KDH (-0,555) a Demokrati (-0,506). Stredne slabú, až slabú negatívnu koreláciu má Aliancia so stranami PS (-0,430), SaS (-0,429) a aj so stranou Sme Rodina (-0,244). Najnižšiu negatívnu mieru korelácie výsledkov mala Aliancia s koalíciou vedenou OĽANO (-0,193).

Strany Maďarské fórum a MOST-HÍD 2023 kandidovali v koalíciách spolu s rôznymi slovenskými stranami a ich volebný výsledok bol na celoštátnej úrovni veľmi nízky. Preto sa väčšina korelácií týchto strán nachádza v rozmedzí -0,2 až 0,2, čo zvykne byť v štatistickej analýze považované za veľmi slabý, až žiadny vzťah. Vzhľadom na štatistickú významnosť, však môžu aj tieto nízke korelačné koeficienty ukázať to, v akej asociácii sú volebné výsledky týchto strán s tými ostatnými. Strana Modrí, Most-Híd vykazuje najvyššiu mieru kladnej korelácie práve so stranou Aliancia, ide už o skôr zmienenu koreláciu na úrovni 0,250 (slabá kladná korelácia). Výsledky strany Modrí, Most-Híd mali slabú zápornú koreláciu s výsledkami strán SMER-SD (-0,240), HLAS-SD (-0,237) a SNS (-0,233). Modrí, Most-Híd a Maďarské fórum mali vzájomnú mieru korelácie na úrovni 0,094. Vzhľadom na nízky volebný zisk strany Maďarské fórum sú aj výsledky jej korelácií s ostatnými stranami nízke a často štatisticky nevýznamné. Každopádne najvyššiu kladnú mieru korelácie má MF so stranou Aliancia (0,189) a najvyššiu zápornú zas so stranou SMER-SD (-0,213).

Najvyššia pozitívna miera korelácie volebných výsledkov bola v skúmanom území spomedzi slovenských strán medzi stranami SaS a PS, a to na úrovni 0,570. Tieto strany majú obe strednú kladnú mieru korelácie aj so stranou Demokrati, pri SaS je tomu 0,441 a pri PS dokonca až 0,517. Výsledok strany Demokrati takisto vykazuje kladnú strednú koreláciu so stranou KDH (0,475). Druhú najvyššiu mieru korelácie mali medzi sebou strany SMER-SD a HLAS-SD (0,560). Volebné výsledky strany SMER-SD vykazujú vyššiu kladnú mieru korelácie (0,546) aj so stranou SNS a takisto aj so stranou REPUBLIKA (0,495). Vzájomná korelácia volebných výsledkov strán SNS a REPUBLIKA je takisto pomerne vysoká, a to na úrovni 0,435. SNS má takisto silnú koreláciu aj s volebnými výsledkami strany HLAS-SD, kde ide o koreláciu na úrovni 0,511. Zo slovenských strán má SMER-SD najvyššiu negatívnu mieru korelácie so stranou OĽANO a to na úrovni -0,186. Výsledok strany KDH najviac kladne koreluje okrem strany Demokrati aj s volebnými výsledkami strán SMER-SD (0,368) a SNS (0,417). Dôležité je však opäť pripomenúť, že ide o korelácie len v skúmanom území. Na mieste je preto vyjadriť

presvedčenie, že na celoštátnej úrovni by pravdepodobne mohli mať korelačné koeficienty strán medzi sebou iné hodnoty a iné trendy. Každopádne vzťahy medzi volebnými výsledkami v skúmanom území dokážu poukázať na špecifické volebné trendy a preferencie práve v tomto regióne. Takisto dokážu odhaliť aj rozdelenie skúmaného územia na voličské bloky. Všetky tieto výsledky sú ďalej diskutované a rozvíjané v ďalšej kapitole.